

**Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy 7 oparte na Programie *NOWE Słowa na start!*
(nowa edycja 2020 - 2022)**

CHARAKTERY					
TEMAT	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Charaktery	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz • nazywa barwy użyte przez artystę 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skojarzenia związane z obrazem • wyraża swoją opinię na temat obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje znaczenie barw • wyjaśnia, dlaczego na obrazie są dwa wizerunki tego samego mężczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje tytuł obrazu • interpretuje przesłanie obrazu w kontekście prawdy o człowieku 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat przyczyn postrzegania tej samej osoby na różne sposoby • porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi temat postrzegania człowieka z różnych perspektyw
Wytrzymałość	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fragmentów tekstu • określa rodzaj literacki utworu • określa rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje główną bohaterkę utworu • omawia postawy pozostałych bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób przedstawienia opisanego historii w artykułach prasowych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ narracji na odbiór utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wywiadu z autorką wypowiada się na temat funkcji humoru w tekstach literackich
Podróż w czasie starożytne	<ul style="list-style-type: none"> • określa ramy czasowe starożytności 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat wierzeń ludzi żyjących w starożytności • wymienia najważniejsze cechy antycznej sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat dziedzictwa kulturowego wywodzącego się z religii 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osiągnięcia cywilizacyjne, które zawdzięczamy ludziom żyjącym w starożytności 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat dziedzictwa cywilizacyjnego starożytności, wartościując je • omawia wybrane dzieła antycznej sztuki

Niezlomność	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fragmentów tekstu • wymienia przydomki Ateny i przypisywane jej atrybuty 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakteru Ateny i ilustruje je przykładami 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat mitu i wyjaśnia jego funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postępowanie bogini 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat wpływu emocji na postępowanie
Pokora	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fragmentu tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • układa plan wydarzeń przedstawionych w przypowieści • wymienia cechy bohaterów przypowieści i ilustruje je przykładami 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia zachowanie ojca • wypowiada się na temat emocji towarzyszących starszemu synowi 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje morał przypowieści • wyjaśnia znaczenie frazeologizmu <i>syn marnotrawny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sensu dawania komuś drugiej szansy • omawia obraz Keitha Vaughana <i>Powrót syna marnotrawnego</i> • odnajduje w różnych źródłach inne realizacje motywu syna marnotrawnego
Silny charakter	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fragmentów tekstu • określa rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera • interpretuje wskazane słowa 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy sposobu przedstawienia rekinów 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sentencji i odnieść te słowa do wybranych tekstów kultury
Czarny charakter	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fragmentów tekstu • wymienia cechy Lorda Voldemorta • omówia metody działania Lorda Voldemorta 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cele Lorda Voldemorta • wymienia przeciwników Lorda Voldemorta 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia działania podejmowane przez Zakon Feniksa po to, aby unieszkodliwić Lorda Voldemorta • odnosi określenie <i>czarny charakter</i> do Lorda Voldemorta 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Korneliusza Knota 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia postać będącą antywzorem z innego tekstu kultury
Jak komponować tekst i budować akapity?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy dobrze skomponowanego tekstu • wskazuje w podanym tekście główne zdanie akapitu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje plan wypowiedzi argumentacyjnej • porządkuje wskazaną wypowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawia wskazane wypracowanie • formułuje wstęp do wypracowania • wskazuje wyrazy i wyrażenia sygnalizujące powiązania między zdaniami 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wewnętrznie uporządkowane, na ogół spójne wypracowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wewnętrznie uporządkowane, spójne wypracowanie
Jak napisać opowiadanie inspirowane mitem lub przypowieścią?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy mitu i przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje na temat symbolicznego znaczenia postaci mitologicznych • gromadzi informacje na temat metaforycznej wymowy przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy tekstu współczesnej wersji mitu • dokonuje analizy tekstu współczesnej wersji przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis przeżyć wewnętrznych postaci mitologicznej i/lub biblijnej • tworzy opowiadanie inspirowane mitem i/lub przypowieścią 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje ciekawe i rozbudowane opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści
Odmienne	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia odmienne i nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa części mowy występujące w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca formy czasowników 	<ul style="list-style-type: none"> • używa w zdaniach właściwych spójników 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje właściwe formy odmiennych części mowy

i nieodmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje odmienne i nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • określa formy odmiennych części mowy • uzupełnia tekst właściwymi przyimkami 	<ul style="list-style-type: none"> • używa czasowników we właściwych formach • przeredagowuje zdania, używając właściwych zaimków 		<p>w kontekście</p> <ul style="list-style-type: none"> • układa tekst z użyciem jak największej liczby wyrazów przyimkowych
Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia części mowy, z którymi <i>nie</i> piszemy łącznie i rozdzielnie • wymienia wyjątki od obowiązujących reguł 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia tekst poprawnie zapisanymi wyrazami z <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje regułę ortograficzną właściwą dla podanych przykładów 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst, w którym występują poprawnie zapisane wyrazy z <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje rozbudowany tekst, w którym występują poprawnie zapisane wyrazy z <i>nie</i>
Imiesłowy przymiotnikowe	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje imiesłowy • definiuje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne • omawia regułę tworzenia imiesłowów przymiotnikowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje imiesłowy przymiotnikowe w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje imiesłowy przymiotnikowe w tekście i dzieli je na kategorie • uzupełnia tekst właściwymi imiesłowami przymiotnikowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca formy czasowników w imiesłowy przymiotnikowe • tworzy i nazywa imiesłowy przymiotnikowe 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst z użyciem imiesłowów przymiotnikowych
Imiesłowy przysłówkowe	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie • omawia regułę tworzenia imiesłowów przysłówkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje imiesłowy przysłówkowe w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje imiesłowy przysłówkowe w tekście i dzieli je na kategorie • uzupełnia tekst właściwymi imiesłowami przysłówkowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca formy czasowników w imiesłowy przysłówkowe • tworzy i nazywa imiesłowy przysłówkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst z użyciem imiesłowów przysłówkowych
Pisownia <i>nie</i> z imiesłowami	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami 	<ul style="list-style-type: none"> • zastępuje określenia oznaczające cechy imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst, w którym występują imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać sytuację, w których imiesłowy przymiotnikowe zapisuje się oddzielnie z partykułą <i>nie</i>
Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty i opinie • posługuje się pojęciami: <i>starożytność, sztuka antyczna, mit, przypowieść (parabola), symbol, epika, odmienne i nieodmienne części mowy, imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie, kompozycja tekstu, opowiadanie inspi-</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • przedstawia własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze

rowane mitem lub przypowieścią

CIEŃ I BLASKI ŻYCIA

TEMAT	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Cień i blaski życia	<ul style="list-style-type: none">• opisuje obraz	<ul style="list-style-type: none">• opisuje postacie przedstawione na obrazie• omawia kolorystykę dzieła	<ul style="list-style-type: none">• odnosi sytuację przedstawioną na obrazie do jego tytułu• omawia kompozycję dzieła	<ul style="list-style-type: none">• wypowiada się na temat roli gry światła	<ul style="list-style-type: none">• omawia wybrany tekst kultury tematycznie zbliżony do dzieła Auguste'a Renoira
Szczęście w nieszczęściu	<ul style="list-style-type: none">• omawia treść fragmentów tekstu	<ul style="list-style-type: none">• opisuje reakcje mędrca na poszczególne okoliczności• określa myśl przewodnią poznanej bajki filozoficznej	<ul style="list-style-type: none">• omawia funkcję pytań retorycznych w tekście	<ul style="list-style-type: none">• interpretuje funkcję odniesień do zjawisk przyrody w tekście	<ul style="list-style-type: none">• interpretuje obraz Olega Kharkhana <i>Tragiczny list</i> w kontekście poznanej bajki filozoficznej
Podróż w czasy renesansu	<ul style="list-style-type: none">• określa ramy czasowe renesansu• wyjaśnia pochodzenie nazwy epoki	<ul style="list-style-type: none">• definiuje humanizm• wymienia najważniejsze dokonania renesansowe i określa ich funkcję• wymienia najważniejszych twórców epoki	<ul style="list-style-type: none">• omawia specyfikę sztuki renesansowej	<ul style="list-style-type: none">• omawia dzieło renesansowe	<ul style="list-style-type: none">• omawia wybrane dzieło lub wynalazek Leonarda da Vinci• opisuje renesansowe miasto idealne
Twórca i jego dzieło – Jan Kochanowski	<ul style="list-style-type: none">• wymienia najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none">• charakteryzuje twórczość poety	<ul style="list-style-type: none">• wskazuje elementy renesansowe w twórczości Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none">• przedstawia funkcję Czarnolasu w twórczości poety	<ul style="list-style-type: none">• w oparciu o różne źródła przygotowuje prezentację dotyczącą zasług Jana Kochanowskiego dla rozwoju literatury polskiej
Pół żartem, pół serio	<ul style="list-style-type: none">• omawia treść utworów	<ul style="list-style-type: none">• określa charakter fraszek	<ul style="list-style-type: none">• wskazuje elementy humoru we fraszkach	<ul style="list-style-type: none">• omawia sposób obrazowania w utworach	<ul style="list-style-type: none">• wskazuje konteksty utworów i nawiązania do nich
Na scenie życia	<ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>fraszka</i>, <i>wiersz sylabiczny</i>, <i>rym</i>, <i>powtórzenie</i>	<ul style="list-style-type: none">• przedstawia układ rymów we fraszcze• wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>fraszka</i> w różnych kon-	<ul style="list-style-type: none">• omawia funkcję powtórzenia na początku fraszki• omawia funkcję środków stylistycznych użytych w utworze	<ul style="list-style-type: none">• omawia funkcję wyliczenia wartości ważnych dla człowieka• interpretuje dwa ostatnie wersy utworu w odniesieniu do toposu	<ul style="list-style-type: none">• omawia cechy wspólne poznanych fraszek

	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fraszki • wskazuje środki stylistyczne użyte przez Jana Kochanowskiego 	tekstach		świata jako teatru	
Wartość zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>apostrofa</i> • omawia treść fraszki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki stylistyczne użyte przez poetę 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję apostrofy rozpoczynającej utwór • określa funkcję wyliczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje główną myśl fraszki • interpretuje funkcję uosobienia w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat aktualności poznanej fraszki
Przepis na szczęście	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>archaizm</i> • omawia treść utworów • wskazuje podmiot liryczny każdej z fraszek • wskazuje adresata lirycznego fraszki <i>Na dom w Czarnolesie</i> • wskazuje archaizmy w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego każdej z fraszek • wskazuje apostrofę we fraszce <i>Na lipę</i> i wyjaśnić jej funkcję • przedstawia współczesne formy wskazanych archaizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunek Jana Kochanowskiego do natury na podstawie fraszki <i>Na lipę</i> • określa kontekst biograficzny fraszki <i>Na dom w Czarnolesie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawiać renesansowy charakter fraszek 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat najważniejszych aspektów życia
Wśród ludzi	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat każdego z utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy gatunkowe w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób wykorzystania frazeologizmów • wskazuje związki frazeologiczne, do których nawiązał Jan Szaudynger w utworach <i>Głos w telefonie</i> i <i>Lustro</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat prawd życiowych przywołanych w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia podobieństwa i różnice pomiędzy utworami Jana Szaudyngera oraz Jana Kochanowskiego w kontekście historycznym
Być szczęśliwym	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego utworu • dzieli wiersz na części tematyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia symbolikę ogrodu, przywołując kontekst biblijny • określa funkcję środków stylistycznych użytych przez poetę • interpretuje tytuł utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje przyjęcie przez podmiot liryczny postawy wyprostowanej • omawia postrzeganie szczęścia przez podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia język utworu Czesława Miłosza • wypowiada się na temat życia i twórczości poety
Wiejska sielanka	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>pieśń</i> • omawia treść pieśni • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego utworu • wymienia obowiązki gospodarza i gospodyni • wskazuje środki stylistyczne użyte w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przedstawiony w wierszu kontrast pomiędzy życiem na wsi a życiem w mieście i określa jego funkcję • omawia funkcję środków stylistycznych użytych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia koncepcję życia na wsi przedstawioną w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi utwór do renesansowego humanizmu
Radość życia	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie po- 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje metafory użyte 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przesłanie wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa adresata apostrofy

	jęć: <i>rym gramatyczny, apostrofa, uosobienie</i> • omawia treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu	podmiotu lirycznego utworu • określa rodzaje rymów występujących w wierszu	w wierszu • omawia funkcję personifikacji		zawartej w ostatniej zwrotce utworu i podaje jego określenia bliskoznaczne • odnajduje w dowolnych źródłach informacje na temat filozofii epikurejskiej
Stara bieda	• formułuje główne myśli tekstu	• omawia na podstawie tekstu różnice pomiędzy Polakami a reprezentantami innych nacji • wymienia funkcje narzekania	• przedstawia zalety narzekania wymienione w tekście	• wyjaśnia znaczenie rysunku umieszczonego w podręczniku w odniesieniu do treści tekstu	• podejmuje dyskusję na temat funkcji narzekania • wymienia inne stereotypy dotyczące Polaków
Wobec śmierci	• omawia treść trenów • określa rodzaj liryki, który reprezentują treny	<i>Tren I:</i> • wskazuje adresatów, wymienionych na początku utworu i wyjaśnia funkcję apostrofy <i>Tren V:</i> • wskazuje w wierszu porównanie homeryckie i określa jego funkcję <i>Tren VII:</i> • wskazuje adresatów utworu <i>Tren VIII:</i> • wskazuje adresata utworu • wymienia cechy Urszulki przywołane przez podmiot liryczny	<i>Tren I:</i> • interpretuje metaforyczne znaczenie smoka w wierszu • omawia funkcję pytania retorycznego użytego w zakończeniu trenu <i>Tren V:</i> • interpretuje metaforyczne znaczenie oliwki i sadownika w utworze • omawia funkcję pytania retorycznego użytego w puencie utworu <i>Tren VII:</i> • omawia funkcję zdrobnień w wierszu • wyjaśnia dwojakie znaczenie wyrazu <i>skrzynka</i> użytego w utworze <i>Tren VIII:</i> • wyjaśnia funkcję kontrastu pomiędzy ukazaniem domu przed śmiercią Urszulki i po tym wydarzeniu	<i>Tren I:</i> • interpretuje znaczenie puenty utworu <i>Tren V:</i> • wyjaśnić przyczynę przywołania Persefony w trenie <i>Tren VII:</i> • omawia funkcję wykrzyknienia użytego w puencie utworu • omawia funkcję odwołania do ubioru dziecka wszystkie poznane treny: • porównuje poznane utwory i wyraża swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego • wskazuje cechy wspólne poznanych trenów	• omawia wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby, i porównuje go z utworami Jana Kochanowskiego

Co już wiemy o twórczości Jana Kochanowskiego?	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • przedstawia własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
Przeżywanie straty	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fragmentów tekstu • wskazuje narratora tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje narratora tekstu • opisuje sposób przeżywania żałoby przez narratora i jego mamę 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relacje pomiędzy bohaterami • interpretuje sens zakończenia przywołanych fragmentów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposoby przeżywania żałoby przez bohaterów książki z tym przedstawionym w trenach Jana Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat przeżywania żałoby i sposobów kultywowania pamięci o zmarłych w innych kulturach
Jak opisywać dzieła sztuki?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy, które powinien zawierać opis dzieła sztuki • gromadzi informacje na temat opisywanego dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat obrazu • określa kompozycję dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje kolorystykę i nastrój obrazu • wypowiada się na temat proporcji dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis wskazanego obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • wnikliwie przedstawia przy opisie dzieła sztuki elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy artyzmu, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość
Malarstwo	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia typy dzieł malarskich 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia najważniejsze typy dzieł malarskich • wymienia główne środki wyrazu dzieła malarskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne środki wyrazu dzieła malarskiego na konkretnym przykładzie • wymienia kryteria, według których ocenia się obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia obraz według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje wizytę w galerii sztuki lub muzeum
Archaizmy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje archaizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • zastępuje archaizmy wyrazami współczesnymi • wskazuje archaizmy w podanych zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaje podanych archaizmów • określa funkcję archaizmów w tekście stylizowanym 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy tekst z archaizmami 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rozbudowany, spójny tekst z archaizmami
Części zdania i związki wyrazowe w zdaniu – przypomnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia części zdania • nazywa związki wyrazowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne części zdania i je nazywa • wskazuje zdania bezpodmiotowe • wskazuje w zdaniach określenia i je nazywa 	<ul style="list-style-type: none"> • wypisuje związki wyrazowe występujące w podanych zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> • układa wypowiedzenia z różnymi częściami zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu • klasyfikuje związki wyrazowe
Wypowiedzenia – przypomnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi • wymienia rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi • odróżnia zdanie od równoważnika zdania • rozpoznaje rodzaje zdań w zależności od liczby 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy zdania złożone współrzędnie i podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie redaguje tekst i nazywa rodzaje wypowiedzeń

		<p>orzeczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte • wskazuje w tekście zdania złożone współrzędnie i podrzędnie 			
<p>Zdania złożone współrzędnie – przypomnienie wiadomości</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaje zdań złożonych współrzędnie • stosuje poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wykresy zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy zdania złożone współrzędnie różnych typów 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie tworzy dłuższe teksty z użyciem różnych typów zdań złożonych współrzędnie
<p>Pisownia wyrazów wielką i małą literą – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady pisowni wyrazów wielką literą • wymienia zasady pisowni wyrazów małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia tekst wyrazami zapisanymi wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, odnosząc się do podanych przykładów • wyjaśnia zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych w samodzielnie zredagowanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie tworzy dłuższe teksty, w których stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą
<p>Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty i opinie • posługuje się pojęciami: <i>renesans, sztuka renesansu, fraszka, tren, pieśń, wiersz sylabiczny, porównanie homeryckie, malarstwo, opis dzieła sztuki, archaizmy, wypowiedzenia, zdanie pojedyncze, zdanie złożone współrzędnie, zdanie złożone podrzędnie, równoważnik zdania, części zdania i związki wyrazowe w zdaniu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • przedstawia własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze

RELACJE MIĘDZYLUDZKIE

TEMAT	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Relacje międzyludzkie	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat postaci przedstawionych na obrazie określa sytuację, w jakiej zostały przedstawione postaci 	<ul style="list-style-type: none"> omawia kompozycję dzieła nazywa typ autoportretu, który naśladuje artystka 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat funkcji mediów społecznościowych 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat estetyki selfie
Porozumienie	<ul style="list-style-type: none"> omawia treść fragmentów tekstu określa rodzaje narracji 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje głównego bohatera tekstu przedstawia opinie Marka o rodzicach 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje pierwszy i drugi wpis Marka oraz określa funkcję różnic między nimi wskazuje elementy stylu potocznego i języka młodzieży w treści bloga Marka 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy rozmowy ojca z synem dokonuje analizy drugiego wpisu na blogu i wskazuje środki, za pomocą których bohater buduje swój wizerunek 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat blogów młodzieżowych
Trudy wychowania	<ul style="list-style-type: none"> omawia treść fragmentów tekstu omawia świat przedstawiony w dziele 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohaterów fragmentów utworu przedstawia rodzinę opisaną we fragmentach utworu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia opinie bohaterów na temat wychowywania dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tytuł utworu 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tytuł utworu w kontekście historycznym
Każdy może być dobry – sens życia według Ebenezera Scrooge’a	<ul style="list-style-type: none"> określa rodzaj literacki utworu wskazuje w słowach Scrooge’a kierowanych do siostrzeńca wypowiedź ironiczną 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, kim jest główny bohater utworu i jak jego charakter uwidacznia się w wyglądzie określa stosunek narratora do głównego bohatera tekstu przedstawia wartości, którymi kierował się w życiu Scrooge, i wskazuje te, których początkowo mu zabrakło 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wskazany fragment utworu opisuje uczucia Scrooge’a w chwili, gdy odeszła od niego ukochana kobieta 	<ul style="list-style-type: none"> pisze ogłoszenie, które zawiera informacje o wyglądzie postaci cytuje sformułowania, dzięki którym narrator nawiązuje kontakt z czytelnikiem, i wyjaśnia, czemu służy taki zabieg 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposób spotęgowania przez narratora wrażenia tajemnicy i niesamowitości w opisie wydarzeń przy drzwiach domu Scrooge’a

		<ul style="list-style-type: none"> • porównuje Scrooge'a z jego siostrzeńcem na podstawie ich wypowiedzi 			
Przemiana bohatera pod wpływem świąt	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat symbolicznego przesłania, jakie dla ludzi wierzących niosą święta Bożego Narodzenia • opisuje wybrane święta z przeszłości głównego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje, w jaki sposób w <i>Opowieści wigilijnej</i> zostało przedstawione Boże Narodzenie • określa stosunek Ebenezera Scrooge'a do świąt Bożego Narodzenia opisany na początku utworu • nazywa emocje towarzyszące Scrooge'owi w trakcie kolejnych podróży w czasie i przestrzeni • określa, co uświadomił sobie bohater podczas wizyty ostatniego ducha 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wcześniejsze relacje Ebenezera Scrooge'a z ludźmi i wyjaśnia, co stało się z osobami, które kochał • opisuje realia społeczne, w których dorastała główna postać utworu • podaje przykłady zachowań i decyzji bohatera, które pokazują jego wewnętrzną przemianę • wyjaśnia, do jakich powszechnych skojarzeń związanych z Bożym Narodzeniem odwołał się Charles Dickens 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze wypracowanie na temat: „Czy – Twoim zdaniem – Ebenezer Scrooge wykorzystał swoją szansę, czy też jego przemiana była chwilowa?” 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację na temat symboliki świąt w kulturze popularnej
Realizm i fantastyka w opowiadaniu Charlesa Dickensa	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób – oprócz bezpośrednich ocen i opisów – narrator charakteryzuje głównego bohatera opowiadania • opisuje sposób przedstawienia duchów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • udowadnia, że Scrooge jest typowym przykładem filistra 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czemu miało służyć wprowadzenie do utworu elementów fantastycznych • omawia relacje między sferami realistyczną i fantastyczną w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza spis problemów społecznych, które zostały zaprezentowane w <i>Opowieści wigilijnej</i> • przygotowuje mowę dla adwokata broniącego Ebenezera Scrooge'a, w której przekonuje on duchy świąt, by podjęły walkę o duszę tej postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między światem współczesnym a tym przedstawionym w lekturze z uwzględnieniem warunków pracy, sytuacji dzieci i kobiet oraz problemu ubóstwa • przedstawia wiadomości o życiu w XIX-wiecznej Wielkiej Brytanii zdobyte dzięki lekturze <i>Opowieści wigilijnej</i>
Podróż w czasy oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> • określa ramy czasowe oświecenia • wyjaśnia etymologię nazwy epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia priorytety oświeceniowe • wyjaśnia, co służyło rozpowszechnianiu idei oświecenia w Europie • wymienia dzieła sztuki oświeceniowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia specyfikę polskiego oświecenia • charakteryzuje sztukę oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrane dzieło oświeceniowe 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje wybraną postać oświecenia
Twórca i jego dzieło – Ignacy Krasicki	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze etapy życia Ignacego Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje twórczość poety • wskazuje cechy gatunko- 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sens alegorii użytych w bajkach • przedstawia morały pozna- 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat udziału Ignacego Krasickiego w inicjatywach oświeceniowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy światopoglądu oświeceniowego w bajkach Ignacego

	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść poznanych bajek 	<ul style="list-style-type: none"> • we w poznanych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> nych bajek 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat aktualności bajek poety 	<ul style="list-style-type: none"> Krasickiego
W krzywym zwierciadle	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>satyra</i> • omawia treść satyry • określa rodzaj literacki utworu • wskazuje narratora utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • dzieli utwór na części tematyczne i nadaje im tytuły • charakteryzuje szlachcica i jego żonę • wskazuje na podstawie tekstu cechy gatunkowe satyry 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problem poruszony w satyrze • omawia związek satyry ze światopoglądem epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat celowości ośmieszania postaw i zachowań w procesie dydaktycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat zalet i wad obcych wpływów kulturowych
Co już wiemy o twórczości Ignacego Krasickiego?	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • przedstawia własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
Przemijanie	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego utworu • omawia postawę podmiotu lirycznego wobec otaczającej go rzeczywistości • nazywa rodzaje rymów występujące w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • interpretuje sposób ukazania przemijania w wierszu • wskazuje stały związek frazeologiczny użyty w wierszu i omawia jego funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • stawia tezę interpretacyjną • dokonuje analizy obrazu miłości przedstawionego w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
Zrozumieć miłość	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fragmentu utworu • zapisuje w punktach historię Małego Księcia i róży 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie uczucia towarzyszyły Małemu Księciu w kontakcie z różą i jak one ewoluowały • wymienia konsekwencje <i>oswojenia</i> i wyjaśnia, co można dzięki niemu zyskać • tłumaczy, jak lis i Mały Książę rozumieli odpowiedzialność 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym było motywowane zachowanie róży i co chciała ona dzięki niemu zyskać • opisuje dwa rodzaje miłości: Małego Księcia do róży i róży do Małego Księcia • wyjaśnia, co według lisa oznacza słowo <i>oswoić</i> i dlaczego używa on tego określenia zamiast słów <i>zaprzyjaźnić się, pokochać</i> • wyjaśnia, jak Mały Książę dzięki naukom lisa zaczął postrzegać swoją relację z różą 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia metaforyczne znaczenie ogrodu pełnego róż i charakteryzuje stosunek głównego bohatera do tych kwiatów przed rozmową z lisem oraz po niej • przedstawia swoje stanowisko na temat tego, w czym odpowiedzialność za drugiego człowieka przejawia się w codziennym życiu • pisze pracę popartą przykładami z utworów literackich i innych tekstów kultury na temat: „Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że miłość to uczucie paradoksalne, które przynosi szczęście 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w podanych fragmentach tekstu zdania o charakterze sentencji i wskazuje to, które najbardziej do niego przemawia

				i cierpienie?"	
Mały Książę jako baśń i przypowieść	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść utworu • zapisuje w punktach wydarzenia przedstawione w tekście • określa rodzaj literacki utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat narracji w utworze i jej wpływu na sposób przedstawienia świata • wskazuje wydarzenia i sytuacje o charakterze baśniowym i realistycznym • wskazuje w utworze cechy przypowieści • charakteryzuje tytułowego bohatera na podstawie opisu jego planety i reakcji na różne doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację, w której znalazł się pilot krótko przed spotkaniem z Małym Księciem, i wyjaśnia, co ona może symbolizować • opisuje przemianę wewnętrzną pilota • wyszukuje w tekście fragmenty o charakterze aforyzmów • formułuje pytania, na które można odpowiedzieć aforyzmami z <i>Małego Księcia</i> • wskazuje adresata książki <i>Mały Książę</i> i uzasadnić swoje zdanie 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje decyzję Małego Księcia o odejściu w kontekście rozważań nad wymową utworu • odczytuje znaczenie motywu wody w <i>Małym Księciu</i> • wyjaśnia, dlaczego pilot wybrał się na poszukiwanie studni, choć ten pomysł wydawał mu się absurdalny 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat obecności zachowań, przedstawionych w utworze w świecie współczesnym
Podróż Małego Księcia w poszukiwaniu...	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Mały Książę wyruszył w podróż 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relację pomiędzy Małym Księciem a różą i przedstawia stan emocjonalny głównego bohatera w momencie rozstania • charakteryzuje mieszkańców poszczególnych planet • opisuje sytuację, w której Mały Książę zaczyna rozumieć sens swojej wędrówki i relacji z różą 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co symbolizują mieszkańcy poszczególnych planet • tłumaczy, czego Mały Książę dowiedział się o świecie dorosłych • tłumaczy, czym była podróż dla Małego Księcia i czego tak naprawdę poszukiwał bohater • formułuje listę przestroż, które należy mieć na uwadze, by nie podzielić losu mieszkańców przedstawionych planet 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakim świetle zostały przedstawione wartości rządzące światem dorosłych i co o nich myśli główny bohater książki • interpretuje symbolikę podróży w odniesieniu do poznanego utworu i w sensie ogólnym • redaguje subiektywny opis Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposoby przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury • porównuje utwór z jego ekranizacją w reżyserii Marka Osborne'a
Wyobcowanie	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje tytułową bohaterkę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa nastrój utworu • omawia stan psychiczny bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wskazany fragment 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat możliwości poznania samego siebie
Jak przygotować wypowiedź argumentacyjną?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy przygotowywania wypowiedzi argumentacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje tezę i argumenty w zaprezentowanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różne typy argumentów w podanym tekście • formułuje argumenty potwierdzające podaną tezę 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź argumentacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia wypowiedź argumentacyjną od takiej, która wskazuje jedynie związek przyczynowo - skutkowy

Rzeźba	<ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy rozwoju rzeźby 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje najważniejsze cechy rzeźby na poszczególnych etapach jej rozwoju rozdziela najważniejsze typy dzieł rzeźbiarskich ze względu na temat 	<ul style="list-style-type: none"> omawia elementy języka rzeźby na przykładzie wybranego dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia dzieło sztuki według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada swoją opinię na temat rzeźby abstrakcyjnej przygotowuje prezentację na temat wybranego artysty tworzy pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
Typy zdań złożonych podrzędnie	<ul style="list-style-type: none"> wymienia typy zdań złożonych podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w wypowiedzeniu orzeczenia i rozdziela zdania składowe wskazuje zdanie nadrzędne 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje pytania do zdań podrzędnych określa typy zdań podrzędnych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia relację zdań na wykresie 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie tworzy dłuższe teksty z użyciem różnych typów zdań złożonych podrzędnie
Zdania złożone podrzędnie z imiesłowowym równoważnikiem zdania	<ul style="list-style-type: none"> definiuje imiesłowowy równoważnik zdania 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia podane wypowiedzenia imiesłowowymi równoważnikami zdania poprawia wypowiedzenia z błędnym użyciem imiesłowowych równoważników zdania 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia pytania, na jakie odpowiadają zdania podrzędne w podanych przykładach wymienia warunki, jakie musi spełniać poprawnie skonstruowane wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia relację zdań na wykresie przekształca podane wypowiedzenia tak, aby powstały imiesłowowe równoważniki zdania 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie tworzy dłuższe teksty z użyciem imiesłowowych równoważników zdania
Mowa niezależna i mowa zależna	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w podanym tekście mowę niezależną i mowę zależną 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca dowolny dialog na mowę zależną stosuje w zapisie dialogu poprawną interpunkcję 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów mają formę mowy zależnej 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca wypowiedzi w mowie zależnej na mowę niezależną i odwrotnie
Jak napisać streszczenie?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy pisania streszczenia 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje słownictwo przydatne przy pisaniu streszczenia wskazuje usterki w podanym streszczeniu 	<ul style="list-style-type: none"> poprawia błędy w podanym streszczeniu przygotowuje w punktach streszczenie ostatnio widzianego filmu 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy streszczenie wybranego tekstu narracyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy całkowicie poprawne streszczenie wybranego tekstu narracyjnego
Zasady cytowania tekstów	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasady cytowania tekstów przedstawia zasady cytowania poezji wymienia zasady tworzenia opisu bibliograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia podany tekst zawierający cytaty odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy tekst zawierający cytaty 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy opisy bibliograficzne cytowanych przez siebie źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje bibliografię dotyczącą podanego tematu

Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty i opinie • posługuje się pojęciami: <i>oświecenie, sztuka oświecenia, rzeźba, rymy męskie i żeńskie, alegoria, bohater dynamiczny, zdania złożone podrzędnie, zdania złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania, mowa zależna i niezależna, wypowiedź o charakterze argumentacyjnym</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • przedstawia własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
---	---	--	--	--	---

CZŁOWIECZEŃSTWO

TEMAT	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Człowieczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje, co widzi na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa gesty namalowanych postaci • omawia kompozycję obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje funkcję gestów namalowanych postaci • interpretuje przenikanie się kolorów i kształtów 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje tytuł dzieła w odniesieniu do źródła cytatu 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sposobów przeciwdziałania dyskryminacji
Odmienność	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fragmentów tekstu • prezentuje elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje fantastyczne i realistyczne elementy świata przedstawionego • charakteryzuje bohaterów fragmentów tekstu • porównuje postawy rodziców i rodzeństwa w stosunku do Barnaby'ego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat ciężaru emocjonalnego słów matki 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje problem przedstawiony we fragmentach tekstu • wymienia przyczyny lęku przed innością 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat przyczyn spełniania oczekiwań innych ludzi • podejmuje dyskusję na temat zalet i wad inności
Podróż w czasy romantyzmu	<ul style="list-style-type: none"> • określa ramy czasowe romantyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze elementy światopoglądu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze cechy sztuki romantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrane dzieło sztuki w odniesieniu do światopoglądu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i omawia inne dzieła sztuki romantycznej

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia etymologię nazwy epoki 	<p>romantycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy bohatera romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze dzieła sztuki romantycznej 	romantycznego	
Twórca i jego dzieło – Adam Mickiewicz	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje twórczość poety 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy romantyczne w twórczości Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia informacje na temat życia społecznego poety 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje notatkę na temat sposobu postrzegania ludu przez romantyków
Wina i kara	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do jakiej kategorii duchów należy Widmo • omawia sposób wywołania zjawy • ustala, czego Widmo żąda od zgromadzonych wieśniaków 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje reakcję Guślarza na widok upiora • tłumaczy, jaką rolę odgrywają i co symbolizują w utworze towarzyszące zjawie ptaki • wymienia cechy charakteru złego pana i ilustruje każdą z nich odpowiednim przykładem z opowieści ptaków 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa środki stylistyczne, dzięki którym zostały uwidocznione emocje Guślarza • wskazuje w podanym fragmencie utworu wyrazy, które nie są używane we współczesnym języku polskim, i podaje ich aktualne odpowiedniki • interpretuje nauki moralne przekazane przez duchy 	<ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w dyskusji na temat: „Czy nauki moralne zawarte w utworze mają charakter uniwersalny?” • tworzy uniwersalny kodeks postępowania • pisze opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych, w którym przedstawia (w trzeciej osobie) historię jednego z ptaków – kruka lub sowy 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje propozycje, kim mógłby być współcześnie zły pan • uzasadnia na podstawie dramatu Adama Mickiewicza i innych tekstów literackich słuszność stwierdzenia, że wina nie pozostaje bez kary
Obrzęd dziadów w dramacie	<ul style="list-style-type: none"> • określa czas akcji utworu • zapisuje w punktach plan wydarzeń przedstawionych w dramacie Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję dziadów w życiu przedstawionej społeczności • charakteryzuje relację między światem żywych a światem zmarłych nawiązaną dzięki dziadom • wyjaśnia, jaką rolę w życiu gromady odgrywa Guślarz oraz co może oznaczać rozpalany przy nim ogień 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy obyczajów ludowych w utworze • wyjaśnia, w jakim celu poeta wprowadził do dramatu duchy, które pojawiają się w czasie obrzędu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia światopogląd ludzi uczestniczących w dziadach • tworzy notatkę na temat przyczyn fascynacji romantyków obrzędami ludowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje dziady z innymi znanymi obrzędami religijnymi
Romantyczny dramat pełen zagadek	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wydarzenie, które zburzyło przewidziany porządek dziadów, i wyjaśnia, jak zareagowali na nie Guślarz oraz zebrany lud 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, kim jest milcząca postać z zakończenia dramatu – zjawą czy żywym człowiekiem • opisuje milczącego bohatera z zakończenia utworu i wyjaśnia, do którego świata należy ta postać – rzeczywistego czy nad- 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę poszczególnych części <i>Dziadów</i> • interpretuje motto utworu pochodzące z dramatu Williama Szekspira 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak rozumie zakończenie <i>Dziadów</i> cz. II • opracowuje własny pomysł na wystawienie wybranego fragmentu <i>Dziadów</i> cz. II na scenie i oddanie atmosfery dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób dzięki dziadom teraźniejszość łączy się z przeszłością i przyszłością uczestników obrzędu • wskazuje związki dramatu Adama Mickiewicza z obrazem Caspara Davida Friedricha <i>Cmentarz w śniegu</i>

		przyrodzonego			
Wyobrażenia	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>ballada, realizm, fantastyka, punkt kulminacyjny, nauka moralna</i> • omawia treść utworu • określa rodzaj literacki utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, jaką wiedzę na temat świata przedstawionego ma narrator • wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • wskazuje punkt kulminacyjny utworu • charakteryzuje bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia stosunek narratora do przedstawionych zdarzeń • wyjaśnia sens nauki moralnej zawartej w utworze • wskazuje cechy gatunkowe w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat nauki moralnej zawartej w balladzie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat adaptacji filmowej <i>Świtezianki</i>
Co już wiemy o twórczości Adama Mickiewicza?	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • przedstawia własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
Miłość w obliczu śmierci	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fragmentów tekstu • określa rodzaj literacki utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat narracji w utworze • charakteryzuje uczucie łączące bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia emocje bohaterów • interpretuje tytuł książki 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy sposobu, w jaki bohaterowie mówią o chorobie 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sensu zaangażowania emocjonalnego w sytuacji, kiedy istnieje ryzyko utraty kochanej osoby
Wyzwania	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża swoimi słowami sens każdego poznanego aforyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje tematy, do których odnoszą się podane aforyzmy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia grę słów w poszczególnych aforyzmach 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje tytuł zbioru • ocenia aktualność aforyzmów Stanisława Jerzego Leca 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia twórczość Małgorzaty Koniecznej
Natura ludzka	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść wiersza • wskazuje adresata lirycznego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego wiersza • wskazuje emocje wyrażone przez podmiot liryczny i wyjaśnić, z czego one wynikają 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia proces przedstawiony w wierszu • wskazuje środki stylistyczne wykorzystane przez poetę i omawia ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje dwa ostatnie wersy utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi wiersz Jerzego Lieberta do wymowy <i>Małego Księcia</i>
Jak napisać rozprawkę?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy pisania rozprawki • przedstawia schematy pisania rozprawki 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje słownictwo przydatne przy pisaniu rozprawek • dopisuje wstęp i zakończenie do podanego fragmentu rozprawki • wybiera spośród podanych argumentów te, które 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty do podanego zagadnienia • formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy • tworzy plan rozprawki na podstawie zaprezentowanej dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze rozprawkę 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje temat rozprawki • gromadzi argumenty, korzystając z różnych źródeł

		można wykorzystać do uzasadnienia wskazanej tezy			
Budowa słowotwórcza wyrazów	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wyrazy podstawowe i pochodne 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych wskazuje wyrazy podstawowe dla podanych wyrazów pochodnych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje formant w wyrazie pochodnym wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje oboczności w wyrazach 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy słowotwórczej podanych wyrazów
Rodzaje formantów i ich funkcje	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w podanych wyrazach formanty i nazywa ich typy 	<ul style="list-style-type: none"> buduje wyrazy z podanych par wyrazowych i wskazuje wrostki wymienia funkcje formantów 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli podane wyrazy na grupy na podstawie ich znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wyrazy o różnych kategoriach znaczeniowych 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych
Przedrostki i przyrostki o kłopotliwej pisowni	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady pisowni przedrostków: <i>z-, s-, ś-, wz-, bez-, nad-, ob-, od-, pod-, przed-, roz-, w-</i> omawia zasady pisowni przyrostków: <i>-dzki, -dztwo, -cki, -ctwo</i> omawia zasady pisowni przyrostka <i>-stwo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia wyrazy odpowiednimi przedrostkami uzupełnia tekst wyrazami z kłopotliwymi przedrostkami 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy przymiotniki od podanych nazw miejscowości uzupełnia podane wyrazy odpowiednimi przyrostkami uzupełnia tekst wyrazami z kłopotliwymi przyrostkami 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca podane wypowiedzi tak, aby użyć wyrazu z przyrostkiem o kłopotliwej pisowni 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie tworzy tekst zawierający wyrazy z przyrostkami o kłopotliwej pisowni
Wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo. Wyrazy pokrewne	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny wskazuje rdzenie w podanych grupach wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy rodzinę wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza wykres rodziny wyrazów
Pisownia wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h – przypomnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady pisowni wyrazów z literami: <i>ó, u, rz, ż, ch, h</i> 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia tekst wyrazami z kłopotliwymi literami 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pisownię kłopotliwych liter w podanych wyrazach wskazuje nieporozumienia, do których może dojść w razie niepoprawnego zapisu kłopotliwych liter 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy tekst z kłopotliwymi literami 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie tworzy rozbudowany tekst z kłopotliwymi literami
Złożenia, zrosty i zestawienia – czyli wyrazy złożone	<ul style="list-style-type: none"> definiuje złożenia, zrosty i zestawienia 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wśród podanych przykładów złożenia, zrosty i zestawienia tworzy złożenia, zrosty i zestawienia z podanych 	<ul style="list-style-type: none"> wypisuje zrosty, złożenia i zestawienia z mapy Polski poprawnie wymawia i odmienia podane zrosty 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy tekst ze zrostami, złożeniami i z zestawieniami 	<ul style="list-style-type: none"> używa wyrazów złożonych w odpowiednim kontekście

		wyrazów			
Pisownia przymiotników złożonych	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zasady tworzenia przymiotników złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje przymiotniki złożone do odpowiednich ilustracji • wyjaśnia znaczenie podanych przymiotników złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania tak, aby zawierały przymiotniki złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy przymiotniki złożone od podanych nazw własnych 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie tworzy tekst zawierający dużą ilość przymiotników złożonych
Tworzenie i zapisywanie skrótów i skrótowców	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje skróty • omawia zasady skracania wyrazów • wylicza rodzaje skrótowców • referuje zasady zapisu skrótowców • referuje zasady odmiany skrótowców i używania ich w zdaniach • omawia zasady stosowania skróconego zapisu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozszyfrowuje podane skróty • zamienia w podanym tekście podkreślone wyrazy na skróty • odnajduje skrótowce w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje skrótowce w zdaniu • wyjaśnia, kiedy należy odmieniać skrótowce, a kiedy nie należy tego robić • wyjaśnia znaczenie skrótowców 	<ul style="list-style-type: none"> • zastępuje podane nazwy właściwymi skrótowcami • poprawnie zapisuje skróty podanych wyrażen 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie redaguje tekst z użyciem skrótowców
Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty i opinie • posługuje się pojęciami: <i>romantyzm, sztuka romantyzmu, dramat, ballada, aforyzm, ironia, wyraz podstawowy, wyraz pochodny, parafraza słowotwórcza, temat słowotwórczy, formant, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne, wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo, zrosty, złożenia, zestawienia, skróty i skrótowce, przedrostki i przyrostki o trudnej pisowni, rozprawka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • przedstawia własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze

DOBRO I ZŁO

TEMAT	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Dobro i zło	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, co widzi na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje kompozycję dzieła wypowiada się na temat sposobu ukazania postaci na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi scenę na obrazie do opowieści biblijnej omawia funkcję kolorystyki dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi wizerunek kobiety do tradycji biblijnej 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje konteksty i nawiązania do zaprezentowanego obrazu
Pokusa	<ul style="list-style-type: none"> omawia treść fragmentów tekstu określa rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohaterów tekstu omawia rolę Iana w grze 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje świat wirtualny z punktu widzenia Miki 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat popełniania zła na niby w świecie nierzeczywistym 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje dyskusję na temat zalet i wad gier komputerowych
Altruizm	<ul style="list-style-type: none"> omawia treść fragmentów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wylicza fakty przedstawione przez Hannę Wieczorek wskazuje fragmenty tekstu, w których autorka zaprezentowała swoje zdanie bądź opinię innych przedstawia kompozycję tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czemu służy przedstawianie faktów i opinii 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcję tytułu tekstu wskazuje słowa kluczowe w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje dyskusję na temat przedstawionego we fragmentach artykułu
Fatalna siła miłości	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje w punktach plan wydarzeń przedstawionych we wskazanym fragmencie dramatu Juliusza Słowackiego 	<ul style="list-style-type: none"> określa sytuację życiową bohaterów realistycznych sceny 3. aktu I: Kirkora, Wdowy i jej córek podaje różne określenia charakteryzujące Alinę i Balladynę oraz przytacza fragmenty utworu potwierdzające ten wybór tłumaczy, czym dla każdej z siostr jest miłość 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę sił nadprzyrodzonych w wydarzeniach przedstawionych w dramacie wyjaśnia, o czym świadczą odpowiedzi na pytania Kirkora udzielane przez Alinę i Balladynę wskazuje zabiegi artystyczne w scenie 1. aktu II, za pomocą których zostały uwidocznione silne emocje bohaterek wymienia wątki miłosne zaprezentowane w utworze i na- 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy słów i postępowania obu siostr dokonuje analizy losów wszystkich zakochanych bohaterów dramatu Juliusza Słowackiego i wyjaśnia, jaką cenę płaci każdy z nich za swoje zaangażowanie uczuciowe pisze wypracowanie na temat: „Miłość – siła fatalna czy uczucie nadające sens życiu?”, w którym odwołuje się do różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy plakatu zapowiadającego inscenizację <i>Balladyny</i> w reżyserii Artura Tyszkiewicza sformułuje na podstawie dramatu uniwersalne prawdy na temat ludzkiej psychiki omawia nawiązania kulturowe obecne w utworze

			daje im tytuły • przedstawia wnioski na temat roli miłości w życiu człowieka, które można wysnuć na podstawie lektury <i>Balladyny</i>		
Fantastyka, ironia i tragizm w dramacie Juliusza Słowackiego	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje świat fantastyczny przedstawiony w dramacie • wskazuje sceny, w których przenikają się światy ziemski i nadprzyrodzony 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy dramatu, które wpłynęły na to, że autor użył w jego podtytule pojęcia <i>tragedia</i> • gromadzi informacje na temat dramatu romantycznego • udowadnia, że <i>Balladyna</i> ma cechy typowe dla gatunku literackiego, który reprezentuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie znaczenie dla rozwoju akcji dramatu Juliusza Słowackiego ma ingerencja bohaterów fantastycznych • określa funkcję baśni i legend w dramacie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje po jednym przykładzie sceny komicznej i tragicznej w utworze i wyjaśnia, jaki efekt wywołuje połączenie tych kategorii • wyjaśnia, na czym polega tragizm losów tytułowej bohaterki utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • ustosunkowuje się do stwierdzenia, że w dramacie pojawia się ironia • wymyśla alternatywny rozwój akcji dramatu i zapisuje przykładowy plan tych wydarzeń
Dramat o władzy, winie i karze	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kiedy rozgrywa się akcja dramatu i co o tym świadczy • przedstawia w punktach etapy dochodzenia Balladyny do władzy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposoby sprawowania władzy przez czterech królów wspomnianych w utworze Juliusza Słowackiego • tłumaczy, jaką królową chciała być Balladyna, i uzasadnia swoją odpowiedź odpowiednimi cytatami z ostatniej sceny dramatu • podaje przykłady z dramatu ilustrujące wyrachowanie i niemoralne postępowanie tytułowej bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany, które zaszły w psychice Balladyny po dokonaniu pierwszej zbrodni • formułuje na podstawie losów Balladyny przestrogi, o których powinno się pamiętać w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia biblijną opowieść o Kainie i Abla z historią przedstawioną w dramacie Juliusza Słowackiego • wyjaśnia, dlaczego Balladyna, mimo że uczciwie osądziła swoje zbrodnie, musiała zginąć • przedstawia na podstawie lektury <i>Balladyny</i> kilka uniwersalnych prawd o ludzkiej psychice 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką rolę w utrzymywaniu ładu moralnego odgrywa w dramacie rzeczywistość nadprzyrodzona • interpretuje sens słów Gopłany o zemście natury
Co już wiemy o twórczości Juliusza Słowackiego?	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • przedstawia własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
Mowa nienawiści	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fragmentów artykułu 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje profil hejtera na podstawie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy kompozycji tekstu, uwzględniając funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na podstawie tekstu przyczyny zachowań mających 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat możliwości przeciwdziałania

		<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy świadczące o popularnonaukowym charakterze tekstu 	śródtytułów	u podstaw nietolerancję i ksenofobię	mowie nienawiści
Etyka wypowiedzi, perswazja, manipulacja	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady etyki językowej omawia sposoby naruszania etyki językowej wymienia cechy wypowiedzi perswazyjnej wymienia cechy wypowiedzi manipulacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wypowiedzi zgodne i niezgodne z zasadami etyki słowa wyjaśnia, na czym polega perswazyjny charakter wypowiedzi wyjaśnia, na czym polega manipulacyjny charakter wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wypowiedzi perswazyjnych i manipulacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wypowiedź o wydźwięku negatywnym zgodną z zasadami etyki słowa formułuje tekst perswazyjny i tekst manipulacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w reklamach i wypowiedziach polityków elementy manipulacji i analizuje je wygłasza publicznie mowę perswazyjną
Środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sposoby nakłaniania wykorzystywane w reklamach 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady sloganów reklamowych 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy skuteczności wybranego sloganu reklamowego dokonuje analizy funkcji gry słów w podanych sloganach dokonuje analizy zabiegów perswazyjnych i manipulacyjnych zastosowanych w podanych reklamach 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje slogany reklamowe 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje dyskusję na temat funkcji <i>fake newsów</i>
Jak przygotować przemówienie?	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia etapy przygotowywania przemówienia wymienia środki retoryczne 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady użycia środków retorycznych dokonuje analizy podanego przemówienia 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje podane przemówienia i ocenić ich skuteczność dokonuje analizy niewerbalnych środków komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje przemówienie 	<ul style="list-style-type: none"> wygłasza przemówienie
Treść i zakres znaczeniowy wyrazu	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: <i>treść</i> i <i>zakres znaczeniowy wyrazu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicje wyrazów uwzględniające elementy ich treści porządkuje wyrazy od tego o najszerszym zakresie znaczeniowym do tego o zakresie najwęższym 	<ul style="list-style-type: none"> koryguje wypowiedzi za pomocą wyrazów o szerszym zakresie znaczeniowym 	<ul style="list-style-type: none"> dopisuje do podanych wyrazów te o szerszym i węższym zakresie znaczeniowym 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie tworzy tekst zawierający wyrazy o różnym zakresie znaczeniowym
Synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne i homonimy	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>synonim</i>, <i>antonim</i>, <i>wyraz wieloznaczny</i>, <i>homonim</i> wyjaśnia różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi 	<ul style="list-style-type: none"> zastępuje podane wyrazy ich synonimami podaje antonimy do podanych wyrazów wyjaśnia, na czym polega wieloznaczność podanych 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia homonimy od wyrazów wieloznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różne znaczenia wskazanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie tworzy tekst zawierający synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne i homonimy

	nymi a homonimami	wyrazów			
Fonetyka – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział głosek • wymienia funkcje głoski <i>i</i> • przedstawia zasady akcentowania w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> • dzieli słowa na głoski i sylaby • podaje przykłady głosek miękkich, twardych, dźwięcznych, bezdźwięcznych, ustnych i nosowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje funkcje głoski <i>i</i> na podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednio akcentuje wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • układa zdania ćwiczące wymowę
Rozbieżności między mową a pismem	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zasady, na jakich zachodzą upodobnienia fonetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje upodobnienia fonetyczne • wskazuje różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów 	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza strzałką kierunek upodobnienia • uzasadnia różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje uproszczenia grup spółgłoskowych 	<ul style="list-style-type: none"> • koryguje błędy w wymowie i wyjaśnia ich przyczynę
Pisownia wyrazów z <i>ą, ę, om, em, on, en</i> – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady pisowni wyrazów z <i>ą, ę, om, em, on, en</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia podane zdania odpowiednimi formami wyrazów • wyjaśnia zasady zapisu podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawia błędy w podanym tekście • korzysta ze słownika w razie wątpliwości związanych z poprawnym zapisem wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy tekst z poprawnie zapisanymi wyrazami z <i>ą, ę, om, em, on, en</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie stosuje zasady pisowni wyrazów z <i>ą, ę, om, em, on, en</i>
Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty i opinie • posługuje się pojęciami: <i>tragedia, tekst popularnonaukowy, tekst naukowy, artykuł, etyka wypowiedzi, perswazja, manipulacja, środki perswazji i manipulacji w reklamie, fonetyka, głoska, samogłoska, spółgłoska (miękka, twarda, dźwięczna, bezdźwięczna), głoska ustna i nosowa, uproszczenie grupy spółgłoskowej, upodobnienia pod względem dźwięczności (wsteczne, postępowe, międzywyrazowe, udźwięcznienie,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • przedstawia własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze

	ubezdźwięcznienie, utrata dźwięczności w wygłosie), sylaba, akcent i intonacja, synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, homonimy, przemówienie				
KONFLIKTY					
TEMAT	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Konflikty	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, co widzi na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia gesty osób przedstawionych na obrazie i ich usytuowanie względem siebie 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje funkcję kolorystyki zastosowanej przez artystkę interpretuje funkcję rekwizytu, który trzyma w ręku jedna z namalowanych postaci 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje funkcję zegarka widocznego na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia i omawia inne teksty kultury podejmujące temat konfliktów
Sens wojny	<ul style="list-style-type: none"> omawia treść fragmentów tekstu określa rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat bohaterów fragmentów tekstu omawia dwa sposoby mówienia o wojnie: Ruperta Brooke'a i pana Gaydona 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi temat wojny do sytuacji bohaterki utworu wypowiada się na temat opinii pana Gaydona na temat wojny 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie sformułowania o własnej wojnie użytego przez pana Gaydona 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia różne sposoby zaprezentowania wojny w wybranych tekstach kultury
Komizm charakterów	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuację przedstawioną we fragmentach aktu I utworu podaje przykłady dosadnych sformułowań użytych przez Cześnika w czasie kłótni z Rejentem 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zachowanie Rejenta podczas sprzeczki z Cześnikiem i wyjaśnia, o czym ono świadczy uzasadnia stwierdzenie, że <i>Raptusiewicz</i> i <i>Milczek</i> to nazwiska znaczące, odwołując się do fragmentów aktu I wymienia cechy Rejenta 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Milczek traktuje prawo i innych ludzi opisuje i interpretuje zachowanie Cześnika i Rejenta przedstawione w didaskaliach do sceny 11. aktu IV oraz wyjaśnia znaczenie tego fragmentu utworu dla zrozumienia postaw bohaterów w kolejnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozważa, czy zgoda Cześnika i Rejenta będzie trwała 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Rejent i Cześnik pokrzyżowali sobie nawzajem plany i co byli w stanie poświęcić dla zemsty podaje przykłady przedstawienia motywu zemsty w innych tekstach kultury

		ujawnione w scenie rozmowy z mularzami (mularzami) • gromadzi informacje o Cześniku i Rejencie oraz porządkuje je od najogólniejszych do najbardziej szczegółowych	scenach • charakteryzuje stryja Klary na podstawie jego wypowiedzi • porównuje Cześnika i Rejenta		
Komizm i humor w <i>Zemście</i>	• podaje przykłady sprzeczności między tym, co mówi postać utworu, a tym, co robią lub sądzą o innych, i wyjaśnia, czemu służy ukazanie tych sprzeczności • wymienia cechy bohaterów wyśmiane w <i>Zemście</i>	• wyjaśnia, na czym polega komizm sytuacyjny w utworze Aleksandra Fredry • wyjaśnia, co to jest karykatura oraz na czym polega karykaturalne przedstawienie Cześnika i Rejenta	• ocenia, czy w scenie, w której Papkin pragnie złożyć ślubny wierności Klarze, styl jego wypowiedzi pasuje do sytuacji • wyjaśnia, na czym polega komizm językowy w scenie pisania listu miłosnego przez Cześnika	• wyjaśnia, jaką rolę w życiu społecznym mogą odgrywać komik, komediopisarz i satyryk • wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy poczuciem humoru w czasach Aleksandra Fredry i współcześnie • pisze wypracowanie na temat: „Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że wśród bohaterów <i>Zemsty</i> nie ma postaci jednoznacznie złych ani jednoznacznie pozytywnych?”	• wyjaśnia, czym skutkuje wyśmianie pewnych cech
<i>Zemsta</i> – komedia o polskim społeczeństwie	• odnajduje w utworze informacje dotyczące czasu i miejsca akcji oraz ocenia, czy mają one znaczenie dla jego wymowy i interpretacji • wskazuje wątek główny i wątki poboczne	• dzieli bohaterów utworu na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych • wyjaśnia, jaką rolę odgrywają w utworze bohaterowie epizodyczni	• interpretuje tytuł utworu w kontekście całej lektury i wyjaśnia, do czego doprowadziła tytułowa <i>zemsta</i> • sporządza katalog głównych zachowań wszystkich bohaterów utworu • wyjaśnia sens motto utworu • dokonać analizy zakończenia <i>Zemsty</i> i wyjaśnić, jakie przesłanie ono niesie • wytłumaczyć, do jakich postaw Aleksander Fredro chciał nakłonić Polaków	• wskazuje zjawiska krytykowane we współczesnych komediach filmowych o polskim społeczeństwie i wyjaśnia, na czym polega zawarty w nich humor • tłumaczy, w jaki sposób plakaty zamieszczone w podręczniku nawiązują do wymowy <i>Zemsty</i> • ocenić, czy diagnoza społeczna Aleksandra Fredry jest ponadczasowa	• wskazać w utworze elementy kultury sarmackiej • porównać treść utworu z jego ekranizacją w reżyserii Andrzeja Wajdy
Co wiemy o twórczości Aleksandra	• odtwarza najważniejsze fakty i opinie	• wykorzystuje najważniejsze konteksty	• wyciąga wnioski • przedstawia własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

Fredry?				• uogólnia, podsumowuje i porównuje	
Konfrontacja	• omawia treść fragmentów tekstu	• scharakteryzuje Alicję • omawia relacje pomiędzy Alicją a Klaudią	• porównuje reakcje bohaterów tekstu na zaistniałą sytuację	• wyjaśnia przyczyny buntu Alicji wobec zaistniałej sytuacji	• podjąć dyskusję na temat reakcji na niezależne od nas sytuacje
Prostota	• omówia treść wiersza	• przedstawia relacje międzyludzkie i zasady obowiązujące w tytułowych <i>prostych krajach</i> • omawia stosunek podmiotu lirycznego do opisywanej rzeczywistości	• interpretuje metafory zawierające przymiotnik <i>prosty</i> • omawia funkcję pytań w poznaczonym wierszu	• formułuje przesłanie wiersza	• podjąć dyskusję na temat znaczenia i funkcji prostoty
Jak napisać recenzję?	• wymienia elementy recenzji	• odróżnia recenzję od sprawozdania • selekcjonuje informacje przydatne przy pisaniu recenzji	• tworzy plan recenzji • ocenia poszczególne elementy recenzji	• pisze recenzję wybranego filmu	• pisze obszerną recenzję wskazanego filmu
Różne odmiany polszczyzny	• wymienia odmiany polszczyzny zależne od odbiorcy i sytuacji • przedstawia cechy odmian języka: oficjalnej i nieoficjalnej • wymienia odmiany polszczyzny zależne od zasięgu słownictwa	• przedstawia cechy języka ogólnego i języka o ograniczonym zasięgu • uzupełnia tekst odpowiednimi wyrazami w zależności od kontekstu	• wskazuje wyrazy należące do polszczyzny oficjalnej i polszczyzny nieoficjalnej • wskazuje słownictwo należące do języka ogólnego oraz języka o ograniczonym zasięgu	• dostosowuje tekst do sytuacji komunikacyjnej	• analizuje wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem zgodności z normami językowymi
Słownictwo o ograniczonym zasięgu	• wymienia odmiany języka o ograniczonym zasięgu	• charakteryzuje odmiany języka o ograniczonym zasięgu	• rozpoznaje na podstawie słownictwa odmiany języka o ograniczonym zasięgu • wskazuje w tekście elementy gwarowe	• przekształca tekst napisany w środowiskowej odmianie języka w tekst napisany językiem ogólnonarodowym	• tworzy dłuższą wypowiedź ustną zawierającą elementy wybranego języka środowiskowego
Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	• odtworza najważniejsze fakty i opinie • posługuje się pojęciami: <i>komedia, komizm (sytuacyjny, postaci, językowy), różne odmiany polszczyzny, oficjalna odmiana języka, nieoficjalna odmiana</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty	• wyciąga wnioski • przedstawia własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>języka, kolokwializmy, język ogólnonarodowy, słownictwo o ograniczonym zasięgu, środowiskowe odmiany języka, terytorialne odmiany języka, języki zawodowe, recenzja</i>				
--	--	--	--	--	--